

Lapin Kansa 28.9.2007

ILO-sopimuksen ratifioimisesta

Lapin Kansassa 23.9.2007 otti kantaa Ilo-sopimuksen ratifioinnin puolesta professori Timo Koivurova. Kun luin hänen kirjoituksen en voinut muuta tulla kuin siihen johtopäätöksen, että hänelle ei näytä olevan täysin selvää se, että saamelaisalueella asuu myös paljon sellaisia, jotka eivät kuulu saamelaisrekisteriin tai joita ei ole hyväksytty saamelaiseksi. Sen lisäksi siellä asuu paljon muitakin ihmisiä. Näille ihmisille on taattava ihmisoikeudet sellaisina kuin ne on kirjattu Yhdistyneitten kansakuntien ja Euroopan neuvoston kansainvälisissä sopimuksissa. ILO-sopimuksen tarvetta tulisi siten tarkastella myös näiden em. sopimusten kannalta.

Toivon, että saamelaisten parlamenttiin valittavat edustajat tekisivät kaikkensa, että saamelaisalueella asuvat ihmiset voisivat tuntea elämänsä turvatuksi. Mikäli halutaan oikeuden toteutuvan, on puolustettava oikeusvaltiota. Myös ILO-sopimuksen ratifiointiesteet on pyrittävä poistamaan sellaisella tavalla, joka vastaa saamelaisen, lappalaisen ja muun väestön kansallisia etuja. Vain näin menetellen voidaan luoda kestävä pohja tulokselliselle ja ystävällisille suhteille eri väestöryhmien välille.

Oikeusvaltion perusasioita on oikeuksien ja velvollisuuksien tasapuolinen jakaminen ja vallanjaon takaaminen. Vallan tasapainon periaate, jolle koko demokraattisen maailman elämä on järjestetty, kaipaa Ylä-Lapissa vielä kärsivällistä selvittämistä, mutta sitä on myös puolustettava, ettei vanhimmalta väestöltä -lappalaisilta- historiallisia oikeuksia sosialisoida ja siirretä maahan tunkeutuneiden porolappalaisten jälkeläisille. Vapauksia on vasta silloin kun valtaa on jaettu oikeassa suhteessa.

Valta on jaettava niin, ettei kenelläkään ole hallussaan liian paljon. Mielistäni saamelaishistoriikan ylimpänä tavoitteena on suojella ihmisiä, auttaa saamelaisia ja muita asukkaita vahvistamaan ja syventämään ihmisen tunnusmerkkejä, joista ensimmäinen tunnusmerkki on hänen yhteytensä yhteiseen kulttuuriperintöön, joka on lappalainen kulttuuriperintö. Saamelaismääritelmän eikä ILO-sopimuksen nojalla sitä saa mitätöidä. Toimimalla yhdistetyin voimin, viisaasti yksimielisinä, pystymme paljon. Sen on koko Lapin historia meille todistanut.

Olisi viimeinkin korkea aika arvioida sitä mikä on ehdottomasti ILO-yleissopimuksen kansallisen voimaansaattamisen edellytys ja mikä on kansallisesta harkinnasta johtuva edellytys?

Koivurovan kirjoitus muodostaa vain yhden käsityksen siitä, missä määrin ratifiointi edellyttää kansallisen lainsäädännön muuttamista. Jo näistä syistä saamelaiskäräjien vaatimuksia valtiomaiden omistajanpuhevallan siirrosta metsähallitukselta saamelaiskäräjille ja eräisiin lakeihin tehtäviä muutoksia tulee toteuttaa muutoin kuin rajaamalla kuten tähänkin asti saamelaiskäräjien toimivalta ainoastaan lausunnonantajaksi selkeästi määritellyissä asioissa.

On runsaasti saamelaisia, joilla on samalla tavalla kuin lappalaisilla/kveeneillä sukutausta ja asiakirjaselvitys oikeuksistaan. He eivät tarvitse yksilöinä monia ILO-sopimuksen sääntelemiä oikeuksia omiin tarpeisiinsa.

Jouni Kitti
Entinen saamelaispoliitikko